

Anonimizuota versija

Vertimas

C-659/20 - 1

Byla C-659/20

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2020 m. gruodžio 4 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Nejvyšší správní soud (Čekijos Respublika)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. lapkričio 25 d.

Pareiškėjas:

ET

Atsakovė:

Ministerstvo životního prostředí

NUTARTIS

Nejvyšší správní soud (Aukščiausiasis administracinis teismas, Čekijos Respublika) <...> byloje pagal pareiškėjo **ET**, gyvenančio <...> Hradec Králové, <...> skundą dėl atsakovės **Ministerstvo životního prostředí** (Aplinkos ministerija, Čekijos Respublika), kurios buveinė <...> Praga 10, 2016 m. lapkričio 7 d. sprendimo byloje Nr. 1329/550/16-Ba, <...>, nagrinėdamas pareiškėjo kasacinį skundą dėl 2018 m. gegužės 30 d. *Krajský soud v Hradci Králové* (Hradec Králové apygardos teismas, Čekijos Respublika) sprendimo byloje Nr. 30 A 37/2017-35,

nutarė:

- I. pateikti** Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

1. Ar gyvūnų egzemplioriai, kurie yra atitinkamo augintojo auginamų egzempliorių tėvai, yra „veislinės bandos“, kaip ji suprantama pagal 2006 m. gegužės 4 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 865/2006, nustatantį išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 338/97 dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos kontroliuojant jų prekybą įgyvendinimo taisykles, dalis, nors augintojas niekada nebuvo jų savininkas ar turėtojas?
2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta taip, kad motininiai egzemplioriai nėra veislinės bandos dalis, ar kompetentingos institucijos, tirdamos, ar įvykdyta Komisijos reglamento (EB) Nr. 865/2006 54 straipsnio 2 punkte nustatyta sąlyga, pagal kurią veislinė banda turi būti suformuota pagal teises nuostatas ir taip, kad atitinkamos rūšys galėtų išlikti natūralioje aplinkoje, turi teisę kontroliuoti šių motininių egzempliorių kilmę ir atsižvelgiant į tai vertinti, ar veislinė banda suformuota vadovaujantis šio reglamento 54 straipsnio 2 punkte nustatytais principais?
3. Ar tiriant Komisijos reglamento (EB) Nr. 865/2006 54 straipsnio 2 punkte nustatytos sąlygos, pagal kurią veislinė banda turi būti suformuota pagal teises nuostatas ir taip, kad atitinkamos rūšys galėtų išlikti natūralioje aplinkoje, įvykdymą gali būti atsižvelgta į kitas bylos aplinkybes (o konkrečiai į sąžiningumą perimant gyvūnų egzempliorius ir į pagrįstus lūkesčius, kad galima bus prekiauti galimais jų palikuonimis ir, galbūt, taip pat į mažesnio ribojamojo poveikio teisės aktus, galiojusius Čekijos Respublikoje prieš jos įstojimą į Europos Sąjungą)?

<...>

(orig. p. 2) Motyvai:

I. Bylos dalykas

[1] Pareiškėjas yra papūgų augintojas. Vykdydamas šią veiklą, 2015 m. sausio 21 d. pareiškėjas pateikė prašymą taikyti prekybos draudimo išimtį dėl penkių Mėlynosios aros (*Anodorhynchus hyacinthinus*) egzempliorių, gimusių 2014 m. pareiškėjo veisimo įmonėje. Remdamasi mokslo institucijos pozicija, valdymo institucija pareiškėjo prašymo netenkino.

[2] Vykdamas procedūrą dėl išimties taikymo, valdymo institucija ir mokslo institucija padarė šias išvadas dėl papūgų, su kuriomis yra susijęs pareiškėjo prašymas, kilmės. Šių papūgų senelius į Čekijos Respubliką 1993 m. birželį FU atvežė neįprastomis aplinkybėmis. Urugvajaus pilietis šias ir kitas papūgas atvežė į Bratislavą, o iš ten kartu su FU automobiliu vyko į Čekijos Respubliką. Pasienyje automobilį netikėtai sustabdė muitinės pareigūnai, o vėliau, remiantis administraciniu sprendimu, iš FU buvo paimta papūgų senelių pora. Tačiau 1996 m. *Vrchní soud v Praze* (Prahos aukštasis teismas, Čekijos Respublika) šį

administratīvajā spriedumā panaikino. Vēlāku valdymo institucija byļā nutraukē ir gražino papūgas FU. Ši papūgu seneliu pora vēlāku buvo išnuomota GV, šis iš jos 2000 m. išveisē tēvu porā, kuriā sudarē vieno perējimo paukščiāi (jaunikliāms uzaugus, seneliu pora buvo gražinta FU, šis jā vēlāku perdavē Zlino zoologijos sodui). Pareišķējas tēvu porā gavo iš GV (administratīvajos dokumentuos civilinēje teisēje pripažintas įsigijimo pagrindas nenustatytas, tačiau nuosavybēs teisēs perleidimas nebuvo ginčijamas).

[3] Tai, kad pareišķējas 2000 m. įsigijo papūgas, mokslo institucija pripažino veislinēs bandos suformavimu ir ištyrē, ar šiuo veiksmu nebuvo pažeistas Komisijos reglamento (EB) Nr. 865/2006, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 338/97 dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos kontroliuojant jų prekybą įgyvendinimo taisyklės, 54 straipsnio 2 punktas, pagal kurį veislinė banda turi būti „*suformuota pagal teisinės nuostatas, taikomas ją įsigyjant, ir taip, kad minimos rūšys galėtų išlikti natūralioje aplinkoje*“. Tirdama, ar šios sąlygos yra įvykdytos, mokslo institucija konstatavo, kad nėra tikra dėl to, jog banda buvo suformuota vadovaujantis teisinėmis nuostatomis, ir dėl to nedavė sutikimo taikyti išimtį, nes senelių egzempliorių 1998 m. registravimo sertifikatuose gausu trūkumų, o konkrečiai 1996 m., nurodyti kaip [egzempliorių] įsigijimo metai, neatitinka registravimo sertifikatuose nurodyto kodo, nes šis kodas buvo suteikiamas tik iki 1992 m. įsigytiems egzemplioriams, be to, šiuose sertifikatuose nėra informacijos apie egzempliorių kilmę. Mokslo institucija taip pat pažymėjo jau keliais ankstesniais atvejais prieštaravusi, kad išimtis būtų taikoma palikuonims, kilusiems iš tos pačios senelių poros.

[4] Priimdama sprendimą, valdymo institucija rėmėsi nurodyta mokslo institucijos pozicija ir išimties netaikė. Pareišķējas šį sprendimą apskundė. Konkrečiai pareišķējas nurodė, kad buvo neteisingai apibrėžta veislinēs bandos sąvoka. Pasak pareišķėjo, veislinę bandą sudaro tik tēvu pora ir palikuonys, todėl valdymo institucija senelių kilmēs išvis neturėjo tirti. Administratīvės peržiūros institucija (pagal nacionalinės teisēs nuostatas – atsakovė) šiems argumentams nepritarė. Pripažino, kad vertinant, kaip buvo suformuota veislinė banda, labai svarbu yra tai, kaip buvo gauta pirmoji besidauginanti pora. Pareišķējas niekada neįrodė jos kilmēs, todėl taikyti išimties nebuvo galima.

[5] Tuomet pareišķējas apskundė atsakovės sprendimą *Krajský soud v Hradci Králové* (Hradec Králové apygardos teismas).

[6] Apygardos teismas skundą atmetė. Pirmiausia pažymėjo, kad prekyba *Anodorhynchus* rūšies papūgomis yra draudžiama ir gali būti leidžiama tik išimtiniais atvejais. [Prekybos draudimo] išimties taikymo sąlygos yra apibrėžtos Komisijos reglamento (EB) Nr. 865/2006 54 straipsnyje. Šios sąlygos turi būti (**orig. p. 3**) įvykdytos kartu, o pareišķējas turi įtikinti valdymo instituciją, kad šios sąlygos yra įvykdytos, t. y. faktinės ir teisinės aplinkybės turi būti nustatytos patikimai. Nagrinėjamoje byloje ginčas vyksta dėl šio reglamento 54 straipsnio 2 punkto sąlygos įvykdymo; pagal ją pareišķējas privalo įrodyti, kad (1) veislinė banda buvo suformuota pagal teisinės nuostatas, taikomas ją įsigyjant, ir (2) <...>

taip, kad minimos rūšys galėtų išlikti natūralioje aplinkoje. Anot teismo, pareiškėjas neįvykdė nė vienos iš šių dviejų dalinių sąlygų, nes remiantis išsamiais valdymo institucijos išvadomis, senelių pora buvo atvežta į Čekijos Respubliką 1993 m. birželį visiškai netipinėmis aplinkybėmis. Tuo metu Čekijos Respublikoje jau galiojo CITES konvencija (Čekijos ir Slovakijos Federacinė Respublika prie jos prisijungė 1992 m. gegužės 18 d.), kuri nuo 1992 m. birželio 1 d. į nacionalinę teisę buvo perkelta *zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny* (Gamtos ir kraštovaizdžio apsaugos įstatymas Nr. 114/1992), o nuo 1997 m. balandžio 1 d. – *zákon č. 16/1997 Sb., o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů* (Įstatymas Nr. 16/1997 dėl nykstančių rūšių importo ir eksporto sąlygų). Pagal CITES konvenciją perkeliančias nuostatas veislinės bandos kilmė gali būti tikrinama net iki senelių poros. Todėl veislinę bandą, kaip ji suprantama pagal Komisijos reglamentą (EB) Nr. 865/2006, sudaro visos trys kartos, nes tai yra Čekijos Respublikos teritorijoje veikiančioje veisimo įmonėje reprodukcijos tikslais laikomi gyvūnai.

[7] Apygardos teismo sprendimą pareiškėjas kasacine tvarka apskundė *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas). Pareiškėjas laikė klaidinga apygardos teismo teisinę nuomonę, kad veislinę bandą sudaro aptariamai egzemplioriai, jų tėvai ir seneliai, nes tai yra gyvūnai, laikomi Čekijos Respublikos veisimo įmonėje reprodukcijos tikslais. Tuo remdamasis teismas pripažino, kad valdymo institucijos turi teisę reikalauti įrodyti senelių poros kilmę. Pareiškėjas mano, kad šis aiškinimas sukelia jam neproporcingą įrodinėjimo našta. Tačiau visų pirma šis aiškinimas yra klaidingas, nes veislinė banda, kaip ji suprantama pagal minėtą reglamentą, reiškia visus pareiškėjo veisimo įmonėje laikomus reprodukcijai naudojamus gyvūnus (o ne jų protėvius iš kitų veisimo įmonių ar galbūt iš kitų augintojų, kaip kad yra senelių atveju). Šią išvadą pareiškėjas padarė remdamasis Komisijos reglamento (EB) Nr. 865/2006 1 straipsnio 3 punktu, pagal kurį „*veislinė banda – tai visi reprodukcijos tikslais veisimo įmonėje laikomi gyvūnai*“. Pareiškėjas mano, kad šioje apibrėžtyje nurodyta veisimo įmone gali būti pripažįstama bet kuri, tačiau bet kuriuo atveju tik viena konkreči Čekijos Respublikoje veikianči veisimo įmonė. Pareiškėjas tėvų porą įsigijo legaliai, todėl kišimasis į pareiškėjo nuosavybės teisę ir pagrįstus lūkesčius yra neproporcingas.

[8] Savo pastabose dėl kasacinio skundo atsakovė ginčijo pareiškėjo išvadas dėl veislinės bandos sąvokos aiškinimo. Atkreipė dėmesį į Komisijos reglamento (EB) Nr. 856/2006 54 straipsnio 2 punkto formuluotę, kurioje nurodytas veislinės bandos „suformavimas“ pagal konkrečiu momentu galiojančias teises nuostatas. Todėl suformavimo sąvoka yra aiškiai susijusi su praeitimi ir vienareikšmiškai reiškia veislinės linijos pradžių. Labai tikėtina, jog papūgų, su kuriomis yra susijęs pareiškėjo prašymas, seneliai buvo gauti nelegaliai, todėl valdymo institucija, pasitarusi su mokslo institucija, negalėjo būti tikra, kad veislinė banda buvo suformuota teisėtai. Atsakovė taip pat nurodė, kad bandos sąvokos reikšmė yra antraeilė, o pagrindinė reikšmė turėtų būti teikiama bandos suformavimo būdai.

[9] Be to, įrodinėjimo naštos požiūriu atsakovė atkreipė dėmesį į bendrą prekybos šiais gyvūnais draudimą. Todėl visos šio draudimo išimtys turi būti aiškinamos siaurai. Veisimo reikmėms savininkas neprivalo įrodyti senelių kilmės. Ši pareiga atsiranda tik jei savininkas ketina prekiauti vėlesnių kartų palikuonimis. Išimties taikymą lemia mokslo įstaigos pozicija; pagal nusistovėjusią praktiką ši įstaiga tiria senelių kilmę ir tai yra visuotinė praktika Europos Sąjungoje. Kitoks požiūris, kuriam atstovauja pareiškėjas, lemtų lengvą veisimo įmonių, įsteigtų iš natūralios aplinkos gautų egzempliorių pagrindu, legalizavimą. Šie egzemplioriai galėtų būti nesunkiai panaudoti gyvūnų veisimo įmonėms steigti, o jų būsimais palikuonimis galėtų būti netrukdomai prekiaujama. Kalbant apie CITES konvencijos tikslus, nors atsakovė pripažįsta tam tikrą legalių veisimo įmonių naudą (jų dėka sumažėja spaudimas įsigyti egzempliorių iš natūralios aplinkos), vis dėlto tai turi būti teisėtai įsteigtos veisimo įmonės. Nuosavybės teisės klausimu atsakovė pažymėjo, kad tai nėra pagrindinė problema ir atsakovė neginčija prašymo nuosavybės teisės į senelius ar papūgas, su kuriomis susijęs pareiškėjo prašymas, teisėtumo požiūriu. Tad neskaitant atitinkamų sąlygų lemiamų apribojimų, pareiškėjo nuosavybės teisei tai neturi įtakos.

(orig. p. 4) II. Byloje taikytinos Europos Sąjungos teisės ir nacionalinės teisės nuostatos

[10] Europos Sąjungoje pagrindinius aplinkos apsaugos principus reglamentuoja pirminė teisė. Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 191 straipsnio 2 dalį, Europos Sąjungos aplinkos politika „siekiamą aukšto apsaugos lygio atsižvelgiant į skirtingų Sąjungos regionų būklės įvairovę. Ši politika **yra grindžiama atsargumo principu bei principais, kad reikia imtis prevencinių veiksmų, kad žala aplinkai pirmiausia turėtų būti atitaisoma ten, kur yra jos šaltinis, ir kad atlygina teršėjas**“.

[11] Vis dėlto prekybos nykstančiomis rūšimis taisyklės Europos Sąjungos teisė perima iš CITES konvencijos. Pagrindinės CITES konvencijos taisyklės buvo perkeltos Tarybos reglamentu (EB) Nr. 338/97 (toliau taip pat vadinamu „**reglamentu dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos**“). Pagal šio reglamento 8 straipsnio 1 dalį prekyba A priede nurodytais gyvūnais draudžiama (pagal šio reglamento 3 straipsnio 1 dalį A priedas atitinka CITES konvencijos I priedą). Be kitų, tokie gyvūnai yra *Anodorhynchus* rūšies papūgos.

[12] Tačiau šis draudimas nėra besąlygiškas, todėl galima taikyti jo išimtį dėl vienos iš reglamento dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos 8 straipsnio 3 dalyje nurodytų priežasčių. Pateiktų klausimų atveju pagrindinė reikšmė tenka išimčiai, numatyta šios nuostatos d punkte:

„3. Vadovaujantis kitų Bendrijos teisės aktų dėl laukinės faunos ir floros apsaugos reikalavimais, 1 dalyje nurodyti draudimai gali būti netaikomi, ir tam tikslui valstybės narės, kurioje yra egzempliorius, valdymo institucija kiekvienu atskiru atveju išduoda sertifikatą šiems egzemplioriams:

<...>

d) nelaisvėje gimusiems ir išaugintiems gyvūnų egzemplioriams arba dirbtinai padauginėtiems augalų egzemplioriams, jų dalims arba jų dirbiniais <...>“.

[13] Išsamios išimčių taikymo sąlygos yra nustatytos Komisijos reglamente (EB) Nr. 865/2006, nustatančiame išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 338/97 įgyvendinimo taisykles (toliau vadinamame „**įgyvendinimo reglamentu**“). Išimčių taikymas pagal reglamento dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos 8 straipsnio 3 dalį konkrečiai apibrėžtas įgyvendinimo reglamento 59 straipsnio 2 dalyje:

„2. Reglamento (EB) Nr. 338/97 8 straipsnio 3 dalies d punkte nurodytiems egzemplioriams išimtis daroma tik tuomet, jei pareiškėjas kompetentingai valdymo institucijai, kuri tariasi su kompetentinga mokslo institucija, įrodė, kad jis laikosi šio reglamento 48 straipsnyje nurodytų sąlygų ir kad šie egzemplioriai yra gimę ir išauginti nelaisvėje arba dirbtinai padauginėti remiantis šio reglamento 54, 55 ir 56 straipsniais“.

[14] Atsižvelgus į šią nuostatą, šioje byloje, be kitų, visų pirma yra svarbus įgyvendinimo reglamento 54 straipsnis (48 straipsnyje įtvirtinta tik bendra taisyklė, susijusi su išimties taikymą patvirtinančiu sertifikatu, 55 straipsnis įgalioja institucijas tikrinti egzempliorių protėvius tiriant ląsteles, o 56 straipsnis yra susijęs su augalais), o konkrečiai 54 straipsnio 2 punktą, kuriuo remdamosi Čekijos valdymo institucijos mano, kad nebuvo įtikintos, jog jame nustatytos sąlygos yra įvykdytos:

„54 straipsnis

Nelaisvėje gimę ir išauginti gyvūnų egzemplioriai

Nepažeidžiant 55 straipsnio, gyvūnų egzempliorius laikomas gimusiu ir išaugintu nelaisvėje tik tuomet, kai kompetentinga valdymo institucija, pasitarusi su valstybės narės kompetentinga mokslo institucija, įsitikina, kad laikomasi šių kriterijų:

1) egzempliorius yra kontroliuojamoje aplinkoje gimęs arba kitu būdu kontroliuojamoje aplinkoje gautas palikuonis, arba yra išvestas iš tokio palikuonio, kuris yra:

a) susiporavusių tėvų arba tėvų, kurių gametos buvo perkeltos į kontroliuojamą aplinką, palikuonis, jei dauginimasis yra lytinis;

b) tėvų, kurie buvo kontroliuojamoje aplinkoje prasidėjus palikuonio vystymuisi, palikuonis, jei dauginimasis nelytinis;

(orig. p. 5) 2) veislinė banda buvo suformuota pagal teises nuostatas, taikomas ja isigyjant, ir taip, kad minimos rusys galetu islikti natūralioje aplinkoje;

3) veislinė banda yra palaikoma nepapildant jos egzemplioriais iš natūralios aplinkos, išskyrus retus atvejus, kai ji papildoma gyvūnais, kiaušiniais arba gametomis, laikantis galiojančių teisinių nuostatų taip, kad atitinkamos rūšys galėtų išlikti natūralioje aplinkoje ir išimtinai dėl vieno ar kelių šių tikslų:

a) siekiant išvengti arba palengvinti sveikatai žalingą įvaisą, tokio papildymo mastą turi nulemti naujos genetinės medžiagos poreikis;

b) realizuoti pagal Reglamento (EB) Nr. 338/97 16 straipsnio 3 dalį konfiskuotus gyvūnus;

c) išimties tvarka naudoti kaip veislinę bandą;

4) veislinės bandos gyvūnai patys kontroliuojamoje aplinkoje davė antros ar vėlesnių kartų palikuonių (F2, F3 ir t. t.) arba yra prižiūrimi tokiu būdu, kuris, kaip pasitvirtino, patikimai leidžia kontroliuojamoje aplinkoje atsivesti antrosios kartos palikuonių.”

[15] Veislinės bandos sąvoka yra apibrėžta įgyvendinimo reglamento 1 straipsnio 3 punkte: „*veislinė banda – tai visi reprodukcijos tikslais veisimo įmonėje laikomi gyvūnai*“.

[16] Nacionalinės teisės aktai nagrinėjamoje byloje taikomi tik ribotai ir visų pirma apibrėžia valdymo institucijas, kurios taiko minėtas Europos Sąjungos teisės nuostatas. Šios institucijos yra nustatytos *zákon č. 100/2004 Sb., o obchodování s ohroženými druhy* (Įstatymas Nr. 100/2004 dėl prekybos nykstančiomis rūšimis). Pagal šio įstatymo 3 straipsnio 3 dalį *krajský úřad* (apygardos tarnyba, Čekijos Respublika) vykdo nustatytų veiksmų (nykstančių rūšių) prekybos srityje draudimo išimtis taikančios valdymo institucijos funkcijas. Pagal šio įstatymo 27 straipsnį mokslo institucijos funkcijas, kaip jos suprantamos pagal nurodytus reglamentus ir CITES konvenciją, Čekijos Respublikoje vykdo *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky* (Čekijos Respublikos natūralios aplinkos ir kraštovaizdžio apsaugos agentūra), kuri yra valstybės institucija, įsteigta *Ministerstvo životního prostředí* (Aplinkos ministerija). Todėl *Krajský úřad* (apygardos tarnyba) vykdė ankstesnėje dalyje nurodytos valdymo institucijos funkcijas ir remdamasi *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky* (Čekijos Respublikos natūralios aplinkos ir kraštovaizdžio agentūra,) pozicija priėmė administracinį sprendimą kaip pirma instancija. Pagal Čekijos administracinės procedūros bendruosius principus šis sprendimas gali būti skundžiamas *Ministerstvo životního prostředí* (Aplinkos ministerija), kuri veikia kaip administracinės peržiūros institucija ir atstovavo valdymo institucijoms administraciniuose teismuose.

III. Pateiktų prejudicinių klausimų analizė

[17] Nagrinėdamas kasacinį skundą, *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas) nustatė, kad byla yra susijusi visų pirma su Europos Sąjungos teisės išaiškinimu, ankstesnės Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencijos šiuo klausimu nėra ir tai nėra klausimas, kurį galima būtų vienareikšmiškai išspręsti pasitelkus kontekstinį Europos Sąjungos teisės aiškinimą taip, kad dėl šio aiškinimo neliktų pagrįstų abejonių (žr. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 1982 m. spalio 6 d. Sprendimą *CEEFIT*, C-283/81, EU:C:1982:335). Todėl *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas) privalo pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal SESV 267 straipsnį.

[18] *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas) iš pradžių pažymi, kad tarp [bylos] šalių nebuvo ginčo nei dėl probleminės senelių kilmės, nei dėl tėvų poros gimimo nelaisvėje Čekijos Respublikoje 2000 m. ar pareiškėjo įvykdyto poros perėmimo legalumo. Vis dėlto, atsakovės nuomone, probleminė senelių poros kilmė „meta šešėlį“ vėlesnėms kartoms, nors pareiškėjas mano, kad „šešėlio“ nebeliko sulig [egzempliorių] perėmimu auginti jo nuosavoje veisimo įmonėje. Kita vertus, pareiškėjas neginčija nei teisinio vertinimo, pagal kurį seneliams yra taikoma CITES konvencija ir su ja susijusios nuostatos, nei nepalankių išvadų, kurias lemia šių nuostatų taikymas senelių porai. Vis dėlto pareiškėjas mano, kad šios išvados negali būti siejamos su jo egzemplioriais dėl dviejų pagrindinių priežasčių. Pirmoji priežastis yra veislinės bandos sąvokos aiškinimas, pagal kurį, pasak pareiškėjo, bandą sudaro tik pareiškėjui priklausantys egzemplioriai, todėl valdymo institucijos iš viso neturėjo atsižvelgti į senelių poros kilmę. Antroji priežastis yra pagrįsti pareiškėjo lūkesčiai. Pareiškėjas įsigijo egzempliorius tinkamai (**orig. p. 6**) ir jam papūgų įsigijimo metu nekilo abejonių dėl senelių poros kilmės, nes ji tuomečiam savininkui buvo grąžinta teismo sprendimu.

[19] Veislinės bandos sąvokos aiškinimas paskatino *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas) pateikti pirmąjį prejudicinį klausimą. Pareiškėjo argumentai remiasi įgyvendinimo reglamento 1 straipsnio 3 punkto lingvistiniu aiškinimu, pagal kurį veislinė banda – tai visi egzemplioriai, reprodukcijos tikslais laikomi veisimo įmonėje. Tačiau atsakovė pažymi bendrą prekybos šiomis papūgomis draudimą ir neigiamas pasekmes, kaip antai nesudėtingas veisimo įmonių, įsteigtų panaudojus abejotinu būdu įsigytus egzempliorius, legalizavimas (pakaktų „peržengti“ ribą perdavus palikuonis). *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas) pripažįsta, kad veislinės bandos sąvoka yra santykinai vienareikšmiška, ir šiuo požiūriu pritaria pareiškėjo pozicijai. Kita vertus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepervertina veislinės bandos sąvokos reikšmės (šiuo požiūriu žr. tolesnę kitų prejudicinių klausimų analizę). Šiuo požiūriu būtina atkreipti dėmesį į konkrečių prejudicinių klausimų struktūrą. Jeigu Europos Sąjungos Teisingumo Teismas palaikytų platesnę veislinės bandos sąvoką ir pripažintų „abejotinos“

kilmės senelių porą esant veislinės bandos dalimi, antrasis klausimas netektų prasmės. Vis dėlto šis atsakymas nesumenkintų trečiojo klausimo reikšmės. <...>

[20] Jeigu Europos Sąjungos Teisingumo Teismas vis dėlto palaikytų siauresnį veislinės bandos sąvokos aiškinimą ir šiai sąvokai nepriskirtų senelių poros, į antrąjį prejudicinį klausimą turėtų būti atsakyta. Atsižvelgusios į mokslo institucijos nuomonę, valdymo institucijos atsisakė suteikti pareiškėjui išimtį remdamosi įgyvendinimo reglamento 54 straipsnio 2 punktu, pagal kurį veislinės bandos „suformavimas“ turi būti tiriamas. Pareiškėjas bandos suformavimą sieja su tėvų kartos egzempliorių įsigijimu, kuris atitiko įgyvendinimo reglamento 54 straipsnio 2 punkto reikalavimus (pagal teisinės nuostatas, taikomas juos įsigyjant, ir taip, kad minimos rūšys galėtų išlikti natūralioje aplinkoje). Atsakovė neginčija, kad pareiškėjas tėvų porą įsigijo tinkamu būdu. Tačiau atsakovė mano, kad „suformavimo“ sąvoka turėtų būti siejama su veislinės linijos pradžia.

[21] *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas) išvelgia dvi aiškinimo galimybes. Viena vertus, veislinės bandos „suformavimo“ sąvoką galima aiškinti atsižvelgus į aplinkybę, kad ši sąvoka asocijuojasi su papūgų, su kuriomis yra susijęs pareiškėjo prašymas, protėvių linijos tyrimu. Šis aiškinimas tikriausiai galėtų išlikti ir tuo atveju, jeigu būtų priimta sudėtingesnė aiškinimo versija, nes užkirstų kelią lengvam „abejotinų“ veisimo įmonių legalizavimui (pavyzdžiui, tariamo) perdavimo būdu, t. y. jei veisėjas perduotų egzemplorius kitam asmeniui, kuris juos naudotų vėlesnių kartų palikuonių reprodukcijos tikslais (o faktiškai arba paprasčiausiai veiktų kaip „tariamasis“ savininkas), be to, būtų panaikintas šių egzempliorių kilmės „metamas šešėlis“. Kita vertus, šį aiškinimą galima ginčyti remiantis galiojančiais teisės aktais. Šiuo metu Europos Sąjungoje, netaikant išimties, tinkamu būdu įsigyti reglamento dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos A priede nurodytų gyvūnų egzempliorių negalima. Todėl „tariamasis“ perdavimas Europos Sąjungoje nėra galimas, nes tokiu atveju išimtis nebūtų taikoma. Todėl veislinės linijos ištakų tyrimas Europos Sąjungoje neturi praktinės reikšmės, o žvelgiant sistemiškai, turėtų būti pritarta aiškinimui, pagal kurį „suformavimas“ siejamas tik su konkrečia veisimo įmone. Šis požiūris be abejonių skatintų gebėjimą valdyti neįprastas situacijas, kaip antai susiklosčiusią šioje byloje. Pareiškėjas legaliai įsigijo papūgas prieš Čekijos Respublikos įstojimą į Europos Sąjungą, t. y. tuomet, kai suteikti išimtį siekiant įgyti egzempliorių nuosavybę šalies teritorijoje nebuvo būtina, ir tai lėmė teisėtus pareiškėjo lūkesčius, kurie skirtingo aiškinimo atveju būtų pažeisti. Be to, jei būtų palaikytas pirmasis aiškinimo variantas, derėtų svarstyti ir tai, kiek tolimą praeitį turėtų siekti veisimo įmonės įsteigimo tyrimas, kuris galėtų apsunkinti saugomų gyvūnų savininkus neįmanomais įvykdyti reikalavimais. Pažymėtina, kad nagrinėjamoje byloje nelegalus senelių poros įsigijimas buvo įvykdytas greičiausiai prieš daugiau nei 20 metų iki vertinamų egzempliorių gimimo, o vėliau senelių ir tėvų poros buvo laikomos legaliai.

[22] Trečiasis prejudicinis klausimas yra susijęs su tuo, ar galima tirti galimas individualias aplinkybes, o jeigu galima, kokios rūšies? Pareiškėjas ir valdymo institucijos neginčija, kad byloje „tariamasis“ [egzempliorių] perdavimas nebuvo

įvykdytas ir kad tėvų poros įsigijimas 2000 m. buvo legalus. Šiuo požiūriu primintina, kad nors tuo metu Čekijos Respublikoje galiojo CITES konvencija (**orig. p. 7**), kuri buvo perkelta į nacionalinę teisę *zákon č. 16/1997 Sb., o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů* (Įstatymas Nr. 16/1997 dėl nykstančių rūšių importo ir eksporto sąlygų), vis dėlto pagal šį įstatymą nacionalinio [egzempliorių] perdavimo atveju išduoti CITES konvencijoje nustatytus sertifikatus nebuvo reikalaujama. Šiuo atveju buvo vykdoma „tik“ oficiali egzempliorių kontrolė ir jų registracija. Toks nacionalinis reglamentavimas atitiko CITES konvenciją, kuria visų pirma siekiama kontroliuoti tarptautinę prekybą. Vis dėlto CITES konvencijos XIV straipsnis leidžia konvencijos šalims priimti griežtesnes nuostatas, kaip antai Europos Sąjungos tvarka, pagal kurią išduoti sertifikatą reikalaujama net Europos Sąjungos ir konkrečios valstybės narės viduje vykdomo perdavimo atveju. Vis dėlto ši tvarka galioja Čekijos Respublikoje nuo įstojimo į Europos Sąjungą 2004 m. gegužės 1 d., o tėvų pora buvo perimta 2000 m.

[23] Todėl nuo 2000 m. pareiškėjas galėjo turėti pagrįstų lūkesčių, kad galės prekiauti galimais palikuonimis bent Čekijos Respublikoje, bet tikriausiai taip pat tarptautiniu lygmeniu (tuometis tarnybos požiūris nekėlė abejonių dėl galimo išimties pagal CITES konvenciją taikymo šių palikuonių atžvilgiu). Labai svarbi yra aplinkybė, kad senelių pora tuomečiam savininkui 1996 m. buvo gražinta remiantis administracinio teismo sprendimu. Be to, pareiškėjas pažymi, kad jo veisimo įmonė teigiamai veikia natūralią aplinką. Pareiškėjas mano, kad nelaisvėje išaugintų egzempliorių pardavimas rinkoje sumažintų nelegalaus laisvėje sugautų egzempliorių įsigijimo poreikį. Pareiškėjas priešpriešina šiai galimybei reglamento dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos 8 straipsnio 1 dalyje nustatytą bendrą prekybos nagrinėjamai rūšiai priklausančiais gyvūnais draudimą, o kartu ir poreikį aiškinti nuostatas dėl atleidimų siaurai, t. y. kaip išimtis.

[24] Jeigu atleidimas nebūtų suteiktas, turėtų būti atsižvelgta taip pat į nuosavybės teisės apsaugą pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 17 straipsnį. Iš tiesų iš visų į nuosavybės teisės apibrėžtį įtrauktų įgalinimų pareiškėjui telieka teisė valdyti papūgas. Be to, pareiškėjas gali valdyti jų palikuonis, tačiau negali jais legaliai disponuoti. Galiausiai pareiškėjas ir valdymo institucijos negincija šių griežtų išimties netaikymo teisinių pasekmių. Vis dėlto pareiškėjas mano, kad įvertinus anksčiau nurodytas ypatingas aplinkybes, šios pasekmės yra pernelyg griežtos, todėl į šias aplinkybes turi būti atsižvelgta, įskaitant tai, kad pareiškėjo papūgų „pateikimas į rinką“ lemtų iš natūralios aplinkos kilusių papūgų paklausos sumažėjimą. Tačiau atsakovė mano, kad griežtos pareiškėjui taikytos kontrolės pasekmės yra tinkamo atitinkamų nuostatų veikimo rezultatas.

<...>